

37. ДЕФОРМОВАНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ В УКРАЇНІ

Діана Климчук

Національний університет харчових технологій

Вступ. Тарас Шевченко є основоположником нової української літературної мови. В основі його творів лежить народна українська мова (розмовно-побутова і фольклорно-пісенна), яку поет підніс до рівня літературної. Саме Тарас Шевченко розкрив багатство словника української мови, її лексико-фразеологічний склад, семантичні та стилістичні особливості, удосконалив граматичну будову та стилістичні засоби.

Мета роботи – показати рівень деформованості української мови в сучасних умовах. На прикладі Т.Шевченка показати, якою може бути наша рідна мова, як він розкрив багатство української мови, удосконалив граматичну будову та стилістичні засоби.

Виклад основних результатів. Дехто вважає мову лише засобом порозуміння між людьми. Насправді ж цим не вичерпується її значення. У мові

закодує нація всю свою історію, багатовіковий досвід, здобутки культури, духовну самобутність. Для українців рідна мова – це мова нашої нації, мова предків, яка зв'язує нас між собою і з попередніми поколіннями, їхнім духовним надбанням. Тому знати, берегти і примножувати рідну мову – це обов'язок кожної людини. Народ, який не усвідомлює значення рідної мови, її ролі в розвитку особистості, не плакає її, не може розраховувати на гідне місце у суцвітті народів [1, с. 234]. Занепад рідної мови є наслідком духовного зубожіння народу. Звичайно, такий великий народ як ми, українці, не може допустити цього, якщо вважає себе цивілізованою нацією. Ставлення до рідної мови є свідченням національної свідомості і рівня культури народу, його цивілізованості.

Наш національний скарб не змогли знищити ні репресії, ні чужоземний гніт. Попри все, ми зберегли свою духовну спадщину, пронесли її крізь роки війн, голодоморів, заборон. Ми свято вірили, що настане час, коли Україна здобуде незалежність, а разом з нею розквітнуть українська мова, культура та висока духовність. Та нині чомусь не плакаємо своєю мовою, не бережемо її, а засмічуємо русизмами та вульгарним бандитським жаргоном. І тон тут задає армія найвищих урядовців, депутатів, які безжально калічать і спотворюють нашу мову. Значну частину ефірного простору русифіковано та заповнено російською попсою [2, с. 3].

В умовах важкого окупаційного ідеологічного спадку, що досі тяжіє над багатьма людьми, маємо ще один край негативний чинник. Замість пропагування рідної мови, її збереження та захисту, більшість нинішніх можновладців демонстративно нав'язують українцям чужі мову, культуру, звичаї та обряди, неукраїнський світогляд. І наслідки цього для суспільства є вкрай негативними.

Нині наша мова засмічена та нечиста. Одним з головних чинників проникнення бруду є, як зазначає Софія Андрусів, бандитський фольклор, який доносить до нас радіо й телебачення. Бандитський фольклор і лайка заповнили Україну [3, с. 10]. Це розмиває традиційні, національні та християнські цінності, зникає дух українства. Отже, вживання російської нецензурної лексики робить рідну мову чужою. Можливо, якби міліція, громадськість були обачнішими та небайдужими, шанували себе і власну культуру, то все було б по-іншому.

Нинішню мовну ситуацію України, як наголошує Лариса Масенко, характеризує конфлікт між двома літературними мовами – українською та російською. Асиміляція значної частини українського населення, що спричинила ослаблення національної самосвідомості українців, витіснення української мови російською у східних, південних і частково центральних областях України, передусім у великих промислових центрах, становить одну з головних перешкод у побудові національної держави, незалежної від колишньої імперської метрополії [4, с. 6]. Деформованість мовної ситуації України полягає в тому, що співвідношення українськомовної та російськомовної частин населення не відповідає співвідношенню українців і росіян на її території. Внаслідок відсутності фронтального соціологічного дослідження території України більш-менш точний кількісний розподіл населення за мовною ознакою невідомий. Загальну картину ускладнює також наявність носіїв змішаного українсько-російського мовлення, так званого суржику [4, с. 5].

Незважаючи на зазначені перешкоди, українська мова не втратила достатньо сильної креативної енергії. Нині, в умовах творчої свободи, почався активний процес формування соціально диференційованої культури на базі української мови, особливо інтенсивний в західних і центральних регіонах, а також у Києві, хоча цікаві явища у сфері елітарної української культури спостерігаються і в містах Східної України. Однак, в умовах жорсткої конкуренції з російською масовою культурою, культура українська, що перебуває в стадії формування, потребує підтримки з боку своєї держави, що ще раз підтверджує гостру необхідність ефективної мовної політики.

Висновки. Отже, престиж мови залежить не від неї самої, а від її носіїв. На жаль, не всі українці усвідомлюють це. Тому українська мова в нашій державі стане престижною тоді, коли ми не будемо її соромитися, коли оволодіємо усім багатством її, навчимося гарно, виразно, правильно говорити українською і будемо пишатися, що ми, українці, маємо таку чудову мову. А інші нації будуть відчувати задоволення від того, що володіють цією мовою, будуть шанувати і тих, хто її створив.

Громадяни нашої держави, як і всякої іншої, мають мовні обов'язки, що полягають у захисті та збереженні рідної мови. Захист рідної мови — найприродніший і найпростіший, найлегший і найнеобхідніший спосіб національного відродження і самоутвердження. Володіння рідною мовою — це не заслуга, а обов'язок справжніх патріотів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Скуратівський Л. В. та ін. Українська мова: Збірник текстів для переказів. — Київ: Форум, 2001. — 240 с.
2. Парубій Х. Мода чи занепад? — Львівська газета. — 2013. — С.3.
3. Андрусів С. Українська мова — важкохвора людина Освіта і управління — Т. 7, Ш. — 2010. — С. 7-16.
4. Масенко Л. Мовна ситуація України. — Мовознавство. — 2009. — С.5-6.